

महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव मोहीम
प्रसिध्दीसाठी वृत्तपत्राच्या
बातमीदारांना पुरस्कार देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्र.तंमुगा/१००८/प्र.क्र.१९/पोल-१५
गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२, दिनांक : ११ एप्रिल, २००८.

वाचा :- गृह विभाग शासन निर्णय क्र.एमआयएस-१००७/सीआर-२३८/पोल-८,
दिनांक १९.७.२००७.

शासन निर्णय :- संदर्भित दिनांक १९ जुलै, २००७ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यात महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव मोहिम दिनांक १५.८.२००७ पासून सुरु करण्यात आली आहे. महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव मोहिमेची व्याप्ती व महत्त्व अनुलक्षिता हा केवळ शासकीय कार्यक्रम न राहता ती व्यापक लोकसहभागाची चळवळ होणे आवश्यक आहे. राज्य शासन लोकांच्या सर्वांगीण विकासाच्या अनेक योजना राज्यात राबवित असून या सर्व योजनांपेक्षा महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव मोहिमेचे स्वरूप वेगळे आहे. लोकहिताच्या अनेक योजनांमधून आर्थिक विकासात व मानवी जीवनमान उंचावण्यात राज्य प्रगतीपथावर असले तरी कोणत्याही समाजात स्थायी व समतोल विकास साधावयाचा असेल तर सामाजिक शांतता व सुरक्षितता असणे अत्यंत आवश्यक असते. छोट्या छोट्या कारणांवरून निर्माण होणारे तंटे ग्रामपातळीवरच सामोपचाराने मिटवून व भविष्यात तंटे निर्माण होणार नाहीत असे वातावरण निर्माण करून लोकांनी स्थायी विकासाच्या मार्गावरून वाटचाल करावी असा व्यापक उद्देश या मोहिमे मागे आहे. सकारात्मक पत्रकारितेचा भाग म्हणून हा विचार, प्रसार माध्यमे जनसामान्यांपर्यंत पोहोचविण्यात आपली महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावू शकतात. त्यादृष्टीने महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव मोहिम प्रभावी व यशस्वीरीत्या राबविण्यामध्ये पूरक व प्रबोधनात्मक बातम्यांच्या माध्यमातून मोहिमेला वस्तुनिष्ठ प्रसिद्धी देणाऱ्या वृत्तपत्रांच्या बातमीदारांना पुढीलप्रमाणे जिल्हास्तर, विभागस्तर व राज्यस्तरावर प्रत्येकी तीन पुरस्कार देण्याची तरतूद दिनांक १९.७.२००७ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद-१५ मध्ये केली आहे.

१) जिल्हास्तर :-	अ) प्रथम पुरस्कार	रु.२५,०००/-
	ब) द्वितीय पुरस्कार	रु.१५,०००/-
	क) तृतीय पुरस्कार	रु.१०,०००/-
२) विभागीय स्तर :-	अ) प्रथम पुरस्कार	रु.१,००,०००/-
	ब) द्वितीय पुरस्कार	रु.७५,०००/-
	क) तृतीय पुरस्कार	रु.५०,०००/-
३) राज्य स्तर :-	अ) प्रथम पुरस्कार	रु.२,५०,०००/-
	ब) द्वितीय पुरस्कार	रु.१,५०,०००/-
	क) तृतीय पुरस्कार	रु.१,००,०००/-

सदर पुरस्कार योजनेसंबंधी शासन स्वतंत्रपणे मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करेल असे उक्त दिनांक १९.७.२००७ च्या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद-१५ मध्ये नमूद केलेले आहे. त्यानुषंगाने वृत्तपत्रांच्या बातमीदारांना जिल्हास्तर, विभागीयस्तर व राज्यस्तरावर वरील प्रमाणे अनुक्रमे प्रत्येकी तीन पुरस्कार देण्याकरिता बातमीदारांची निवड करण्यासाठी अ) जिल्हास्तर समिती ब) विभागीयस्तर समिती आणि क) राज्यस्तर समितीच्या रचना आणि बातमीदारांनी केलेल्या प्रसिध्दीच्या मूल्यमापनाचे निकष व देण्यात येणारे गुण या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट-अ येथे विहित करण्यात येत आहे.

२. परिशिष्ट-अ मध्ये नमूद निवड समित्या संबंधित समितीचे अध्यक्ष १५ मे पूर्वी गठीत करातील.
३. बातमीदारांनी परिशिष्ट-अ मधील "अटी व शर्ती" मध्ये विहित केलेल्या कालावधीतील प्रसिद्ध केलेले साहित्य पुरस्कार पात्रतेकरिता मूल्यमापनार्थ ग्राह्य धरण्यात येईल.
४. परिशिष्ट-ब येथे पुरस्कारासाठी समित्यांकडे करावयाच्या अर्जाचा नमुना देण्यात आला आहे त्या नमुन्यात बातमीदारांनी संबंधित समितीच्या सदस्य सचिवांकडे विहित मुदतीत केलेले अर्जच विचारात घेण्यात येतील.
५. प्रस्तुत पारितोषिकांसाठी होणारा खर्च गृह विभाग मागणी क्रमांक : बी - १ , प्रधान लेखाशीर्ष - २०५५ पोलीस, (००) (१०९) जिल्हा पोलीस (००)(१०) तंटामुक्त गाव मोहिम, ५० इतर खर्च (२०५५ ०५३३) योजनेत्तर / दत्तमत याखालील मंजूर तरतुदीतून भागविण्यात यावा.
६. सदर शासन निर्णय राज्य शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून, त्याचा संकेतांक २००८०४१११४३१४१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

११.३.११.०७

(मा.आ.गुहे)

अवर सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

मा.राज्यपाल यांचे सचिव.
मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव.
मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव.
सर्व मा.मंत्री यांचे खाजगी सचिव.
सर्व मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
सर्व जिल्हा परिषदांचे अध्यक्ष.
मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
सर्व प्रशासकीय विभागांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
सर्व विभागीय आयुक्त.
सर्व परिक्षेत्राचे विशेष पोलीस महानिरीक्षक.
सर्व जिल्हाधिकारी.
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.
सर्व पोलीस अधीक्षक.
सर्व उप विभागीय अधिकारी (जिल्हाधिकारी यांचे मार्फत)
सर्व उपविभागीय पोलीस अधिकारी (पोलीस अधीक्षक यांचे मार्फत)
सर्व गटविकास अधिकारी.
सर्व तहसीलदार
सर्व पोलीस ठाणे प्रभारी
निवड नस्ती, पोल १५

परिशिष्ट-अ

महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव मोहीम प्रभावी व यशस्वीरीत्या राबविण्यामध्ये पुरक व प्रबोधनात्मक बातम्यांच्या माध्यमातून मोहिमेला वस्तुनिष्ठ प्रसिध्दी देणाऱ्या वृत्तपत्रांच्या बातमीदारांना जिल्हास्तर, विभागीयस्तर व राज्यस्तरावर पुरस्कारासाठी उमेदवारांची गुणवत्तेनुसार निवड करण्याकरीता समित्या, पात्रता, अटी व निवडीबाबतचे निकष :-

१. निवड समित्या :

अ) जिल्हा स्तर :-

- १) जिल्हाधिकारी - अध्यक्ष
- २) जिल्हा पोलीस अधीक्षक - सदस्य
- ३) जिल्हा माहिती अधिकारी - सदस्य सचिव
- ४) अध्यक्ष, जिल्हा पत्रकार संघ - सदस्य
- ५) जिल्ह्यातील सर्वाधिक खपाच्या वृत्तपत्राचे संपादक - सदस्य
- ६) एका स्वयंसेवी संस्थेची महिला प्रतिनिधी - सदस्या

ब) विभागीय स्तर :-

- १) विभागीय आयुक्त (महसूल) - अध्यक्ष
- २) विशेष पोलीस महानिरीक्षक (परिक्षेत्र)
- ३) उप संचालक, माहिती व जनसंपर्क - सदस्य सचिव
- ४) विभागातील सर्वाधिक खपाच्या दोन दैनिकांचे संपादक
- ५) एका स्वयंसेवी संस्थेची महिला प्रतिनिधी - सदस्या

क) राज्यस्तर :-

- १) मा.उपमुख्यमंत्री (गृह) - अध्यक्ष
- २) मा.राज्यमंत्री (गृह) - सदस्य
- ३) अपर मुख्य सचिव (गृह) - सदस्य
- ४) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य - सदस्य
- ५) प्रधान सचिव (विशेष) गृह विभाग - सदस्य
- ६) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय - सदस्य
- ७) उप / सह सचिव, गृह विभाग - सदस्य सचिव
- ८) मराठी पत्रकार परिषदेचा प्रतिनिधी - सदस्य
- ९) अध्यक्ष, मंत्रालय व विधीमंडळ वार्ताहर संघ - सदस्य
- १०) राज्यातील सर्वाधिक खपाच्या मराठी, हिन्दी व इंग्रजी वृत्तपत्राचे प्रत्येकी एक संपादक - तीन सदस्य

२. पुरस्कार पात्रतेसाठीच्या अटी :-

- १) महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव मोहिमेच्या प्रसिद्धीसाठी, बातमीदारांनी मोहिमेच्या अंमलबजावणीच्या प्रथम वर्षी, दिनांक १९ जुलै, २००७ ते दिनांक १ मे, २००८ आणि त्यापुढे प्रतिवर्षी २ मे ते पुढील वर्षातील १ मे या कालावधीत प्रसिद्ध केलेले साहित्य पुरस्कार पात्रतेकरिता मूल्यमापनार्थ ग्राह्य धरण्यात येईल.
- २) पुरस्कारांसाठी उक्त कालावधीत वृत्तपत्रे / नियतकालीके यामधून प्रसिद्ध झालेले टीकात्मक लेख, वृत्तांकन, बातम्या, अग्रलेख, फोटोफिचर्स, अशा साहित्याचा विचार करण्यात येईल.
- ३) पुरस्कारासाठी वृत्तपत्रांचे बातमीदार, स्तंभलेखक, मुक्तपत्रकार पात्र असतील.
- ४) पारितोषिकांसाठी मराठी, हिंदी, इंग्रजी भाषेत प्रसिद्ध केलेल्या साहित्याचा विचार करण्यात येईल.
- ५) उमेदवारास ज्यास्तरावरील पारितोषिकासाठी अर्ज करावयाचा आहे त्या स्तरावरील समितीच्या सदस्य सचिवाकडे अर्ज करता येईल. मात्र कोणत्याही एका पारितोषिकासाठीच अर्ज करता येईल.
- ६) पारितोषिकासाठी विहित मुदतीत वैयक्तिक केलेले अर्ज विचारात घेण्यात येतील. एका वर्तमानपत्राच्या प्रत्येक आवृत्तीच्या एकाच पत्रकाराचा अर्ज संपादकामार्फत स्वीकारण्यात येईल. जर एका वर्तमानपत्राच्या एका आवृत्तीतील एकापेक्षा जास्त पत्रकार स्पर्धेत सहभागी होऊ इच्छित असतील तर, त्यांनी केलेल्या अर्जांपैकी एकाच पत्रकाराच्या साहित्याची निवड करून संबंधित संपादक संबंधित समितीकडे पाठवितील. वृत्तपत्र बातमीदाराचे साहित्य अनेक वृत्तपत्रातून प्रसिद्ध झालेले असेल तर त्यासंबंधीचा एकत्रित अर्ज त्या संपादकांपैकी कोणतेही एक संपादक संबंधित समितीकडे पाठवितील.
- ७) जिल्हास्तरीय पारितोषिकासाठी संबंधित जिल्ह्यातून प्रसिद्ध होणारी वृत्तपत्रे / नियतकालिके यामधून प्रसिद्ध झालेले साहित्य विचारात घेण्यात येईल. सदर वृत्तपत्रे / नियतकालिके यांच्या प्रत्येक आवृत्तीच्या एकाच पत्रकारास संबंधित आवृत्तीत प्रसिद्ध झालेल्या साहित्यासंदर्भात अर्ज करता येईल.
- ८) माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या मार्फत प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या अ,ब,क वर्गवारीतील वृत्तपत्रे / नियतकालिके यामधून प्रसिद्ध झालेल्या साहित्याचाच वरील पारितोषिकांसाठी विचार करण्यात येईल.
- ९) पुरस्कारासाठी गठित निवड समित्यातील सदस्य या स्पर्धेत सहभागी होवू शकणार नाहीत.
- १०) प्रत्येक जिल्ह्यातून प्रथम क्रमांक मिळविलेल्या पत्रकारांचे विभागीय स्तरावरील पारितोषिकांसाठी आपोआप नामनिर्देशन होईल.
- ११) प्रत्येक विभागातून प्रथम क्रमांक मिळविलेल्या पत्रकारांचे राज्य स्तरावरील पारितोषिकांसाठी आपोआप नामनिर्देशन होईल.
- १२) अर्जदारांनी परिशिष्ट-ब येथे विहित नमुन्यातील आपला अर्ज तीन प्रतीत संबंधित जिल्हास्तर, विभागीय स्तर व राज्यस्तर समित्यांकडे दरवर्षी दिनांक १५ जून पूर्वी पोहचेल असा पाठवावा. दिनांक १५ जून नंतर प्राप्त अर्जांचा विचार केला जाणार नाही.
- १३) जिल्हास्तरीय समिती प्राप्त अर्जांसोबतच्या साहित्याचे पुढील अनुक्रमांक-३. मधील निर्धारित निकष व द्यावयाचे गुण यानुसार परीक्षण करून प्रथम, द्वितीय, तृतीय व चतुर्थ येणाऱ्या उमेदवारांची नावे दिनांक ५ जुलै रोजी प्रथम पुरस्कार प्राप्त उमेदवाराच्या साहित्यासह संबंधित विभागीयस्तर समितीकडे गोपनीयरीत्या पाठवील. तसेच आपला निकाल विभागीय समितीमार्फत गोपनीयरीत्या शासनास सादर करील.

- १४) विभागीयस्तर समिती प्राप्त अर्जासोबतच्या साहित्याचे पुढील अनुक्रमांक-३. मधील निर्धारित निकष व द्यावयाचे गुण यानुसार परीक्षण करून प्रथम, द्वितीय, तृतीय व चतुर्थ येणाऱ्या उमेदवारांची नावे दि.२० जुलै प्रथम पुरस्कारप्राप्त उमेदवाराच्या साहित्यासह नामनिर्देशनासाठी राज्यस्तरीय समितीकडे पाठवील.
- १५) राज्यस्तर समिती प्राप्त अर्जासोबतच्या साहित्याचे पुढील अनुक्रमांक-३. मधील निर्धारित निकष व द्यावयाचे गुण यानुसार परीक्षण करून प्रथम, द्वितीय व तृतीय येणाऱ्या उमेदवारांची नावे दिनांक ९ ऑगस्ट रोजी घोषित करेल.
- १६) जिल्हास्तर व विभागस्तरावरील प्रथम परितोषिकासाठी पात्र ज्या उमेदवारांची नावे अनुक्रमे विभाग व राज्यस्तरावर पाठविण्यात आलेली होती त्यास्तरावर ती बक्षिसासाठी पात्र न ठरल्यास त्यांची यथास्थिती जिल्हास्तर व विभागस्तरावरील निवड अबाधित राहिल.
- १७) राज्यस्तरीय समिती जिल्हास्तर व विभागस्तरावरील प्रथम, द्वितीय व तृतीय पुरस्कार प्राप्त उमेदवारांची नावे दि. ९ ऑगस्ट रोजी घोषित करील.

३. निकष व द्यावयाचे गुण

अ.क्र.	तपशिल	कमाल गुण	मिळालेले गुण
	१) संख्यात्मक		
१.१	मोहिमेबाबत दिनांक १९ जुलै, २००७ ते १ मे, २००८ व त्यापुढे २ मे ते पुढील वर्षातील १ मे या कालावधीत अर्जदाराच्या प्रसिद्ध झालेल्या बातम्या, वृत्तांकन, फोटो फिचर्स यांची संख्या	१५	
१.२	मोहिमेबाबत एकूण प्रसिद्ध केलेल्या लेख, अग्रलेख, लेखमालांची संख्या	२५	
	एकूण	४०	
	वरील १.१ व १.२ येथील बातमी, वृत्तांकन, लेख, अग्रलेख, लेखमाला ज्यात प्रसिद्ध झाली आहे त्या एकूण दैनिक, नियतकालिकांची अ,ब,क वर्गवारीनिहाय संख्या		
	अ) जर सदर साहित्य अ वर्गवारीतील दैनिके, नियतकालिके यामधून प्रसिद्ध झाले असेल तर त्याला मिळालेल्या एकूण गुणांच्या १० टक्के जादा गुण (Weightage Marks) एकूण गुणात मिळविण्यात येतील	एकूण गुणांच्या १०% जादा गुण	
	ब) जर सदर साहित्य ब वर्गवारीतील दैनिके, नियतकालिके यामधून प्रसिद्ध झाले असेल तर त्याला मिळालेल्या एकूण गुणांच्या ५ टक्के जादा गुण (Weightage Marks) एकूण गुणात मिळविण्यात येतील.	एकूण गुणांच्या ५% जादा गुण	
	एकूण (१.१ + १.२)	४०+जादा गुण	

	२. गुणात्मक		
२.१	बातमी/लेखामध्ये सुचविलेल्या सुधारणांची		
	अ) कल्पकता	१०	
	ब) प्रबोधनात्मकता	०५	
	क) व्यावहारिकता/उपयोगिता	१०	
	एकूण (२.१)	२५	
२.२	अ) मोहिमेच्या अंमलबजावणी संदर्भात सुचविलेल्या सुधारणांपैकी कोणत्या सुधारणांची दखल घेऊन मोहिमेच्या अंमलबजावणीत किती व कोणत्या गावात बदल करण्यात आला, असा बदल केला असल्यास, बदलाची व्याप्ती- (टिप :- ज्या गावांनी या सुधारणा केल्या त्याचा तपशील व आनुषंगीक माहिती लेखासोबत दिलेली असेल त्या आधारे गुण देण्यात यावेत.)	१०	
	ब) बातमी, लेखामध्ये सूचविलेल्या धोरणात्मक सुधारणांपैकी किती सुधारणांची दखल घेवून शासनाकडून धोरणात सुधारणा करण्यात आल्या असल्यास, त्याचा तपशील-	१०	
	क) बातमी, वृत्तांकन, लेख, अग्रलेख, लेखमाला, फोटोफिचर्स यांचा जनमानसावरील परिणाम/प्रभाव (वाचकांची पत्रे, अभिप्राय इत्यादीवरून)	१०	
	ड) संबंधित पत्रकाराने महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव मोहिमेची अंमलबजावणी व्यापक स्वरूपात व्हावी म्हणून प्रत्यक्ष कृतीपूर्ण पद्धतीने बजावलेली सकारात्मक भूमिका-	०५	
	एकूण (२.२)	३५	
	एकूण (२.१ + २.२)	६०	
	एकूण सर्व (१.१ + १.२ + २.१ + २.२)	१००+जादा गुण	

परिशिष्ट - ब

**महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव मोहीम
प्रसिध्दीसाठी वृत्तपत्राच्या बातमीदारांना पुरस्कार देण्याबाबत.**

प्रति,

सदस्य सचिव,
जिल्हास्तरीय समिती / विभागीयस्तर समिती / राज्यस्तर समिती,

.....

१. पूर्ण नाव -
२. पत्ता -

३. जन्मतारीख -
४. शिक्षण -
५. पत्रकारितेतील अनुभवाचा कालावधी -
६. विकास विषयक पत्रकारिता क्षेत्रात केलेल्या कामगिरीचा संक्षिप्त तपशील (तपशील स्वतंत्र कागदावर द्यावा.) -
७. महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव मोहिमेच्या प्रचार प्रभावी व यशस्वीरीत्या राबविण्यामध्ये पूरक व प्रबोधनात्मक बातम्यांच्या माध्यमातून मोहिमेला दिलेल्या वस्तुनिष्ठ प्रसिद्धी साहित्याचा तपशील -

अ.क्र.	वृत्तपत्र / नियतकालीक	भाषा	वर्गवारी	तपशील
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				

दिनांक -

ठिकाण -

अर्जदाराची स्वाक्षरी.

अंग्रेषित करण्यास संधादक -

नाव -

वृत्तपत्र -

वृत्तपत्राचे कार्यक्षेत्र -

स्वाक्षरी -